

Tijdlijn

'40 - '45

Voor de oorlog

- 30 januari 1933** Duitsland: Adolf Hitler komt aan de macht door zijn overwinning in de verkiezingen.
- 15 september 1935** Duitsland/Derde Rijk: de antisemitische Neurenberger rassenwetten worden ingevoerd.
- 9/10 november 1938** Duitsland/Derde Rijk Reichskristallnacht.

1940

- 10 mei** Duitse troepen vallen Nederland, België en Luxemburg binnen.
- 15 mei** Nederland capituleert na het bombardement op Rotterdam op 14 mei;
- 6 september** Verbod om joden aan te nemen in overheidsdienst

1941

- 10 januari** 'Aanmeldingsplicht van personen van geheel of gedeeltelijk joodse bloede'.
- januari 1941** Op openbare plekken verschijnen borden met de tekst 'Joden niet gewenst'.
- 11 februari** Vechtpartijen tussen NSB-knokploeg (WA) en joodse en niet-joodse buurtbewoners/knokploegen in de oude Jodenbuurt in Amsterdam
- 19 februari** De Grüne Polizei doet een inval bij ijssalon Koco in Amsterdam-Zuid.
- 22-23 februari** Eerst Razzia. Bezetter pakt 427 joodse mannen op. Twee mannen overleven.
- 25-26 februari**
- 1 april** Borden 'Voor Joden verboden' verplicht in Nederlandse cafés.
- 15 mei** Joodse musici ontslagen uit niet-joodse orkesten.
- 31 mei** Verbod voor joden om zwembaden, stranden en parken te bezoeken.
- 11 juni** Razzia in Amsterdam op joodse mannen, 300 mannen worden naar Mauthausen (Oostenrijk) gedeporteerd.
- 1 september** Joodse leerlingen moeten naar aparte scholen. In Amsterdam vanaf 1 oktober.
- 15 september**
- 7 november** Joden mogen niet meer zonder toestemming reizen of verhuizen.
- 14 december** De NSB wordt als enige politieke partij toegestaan. De traditionele politieke partijen moeten op 5 juli 1942 ontbonden worden.

1942

- 6 januari** Joodse werkloze mannen in Amsterdam worden opgeroepen voor een keuring voor Rijkswerkkampen in Noord- en Oost-Nederland ('Jodenkampen').
- 10 januari** 905 medisch goedgekeurde joodse mannen vertrekken uit Amsterdam naar joodse werkkampen.
- Begin 1942** De eerste groep mannen verzamelt zich voor tewerkstelling in het Nieuwe Meer.
- 23 januari** Op persoonsbewijzen van joden moet de letter J staan.
- 15 april** Niet-joodse mannen worden niet meer in de werkverruiming geplaatst. Zij worden door de bezetter tewerkgesteld in Duitsland en Noord-Frankrijk.
- 3 mei**
- 5 juni** Reisverbod voor joden.
- 20 juni** Joden moeten hun fietsen en andere vervoermiddelen inleveren.
- 30 juni** Instelling van de avondklok, joden moeten tussen 20.00 en 06.00 uur thuis zijn.
- 7 juli** De Joodsche Raad wordt meegedeeld dat 'gemengd gehuwden' en joden met twee joodse grootouders zijn vrijgesteld van deportatie.
- 9 JULI** Gemengd gehuwde joodse mannen worden ontslagen uit de joodse Rijkswerkkampen.
- 14 juli**
- 15 juli** Uit Westerbork vertrekt de eerste trein naar concentratie- en vernietigingskamp Auschwitz in bezet Polen.
- 20 juli** De Hollandsche Schouwburg op de Plantage Middenlaan in Amsterdam wordt een verzamelplaats waar joden zich moeten melden voor deportatie en waar opgepakte joden worden vastgehouden.
- Augustus** De hele maand zijn er razzia's omdat te weinig joden zich melden na een oproep.
- 15 augustus** Joodse mannen van 16 tot 65 jaar worden naar de joodse werkkampen gestuurd.
- 12 september** 'Gemengd gehuwde' joodse partners met kinderen moeten zich laten registreren bij het Bevolkingsregister.
- 2/3 oktober**
- 10 oktober** Joodse partners uit gemengde huwelijken met kinderen kunnen een 'vrijstelling van tewerkstelling' krijgen.
- december** Een groep joodse gemengd gehuwden wordt uit Westerbork vrijgelaten.

1943

- 2 maart**
- 15 maart** De Duitse bezetter stelt dat zo'n 25.000 joodse mannen, vrouwen en kinderen zijn ondergedoken.
- 23 april** De Duitse bezetter verklaart de Nederlandse provincies 'Judenrein'.
- 29 september** Laatste grote razzia in Amsterdam, ook de leden van de Joodsche Raad worden naar Westerbork gevoerd..
- 19 november** De Hollandsche Schouwburg wordt gesloten.
- 23 december** In Amsterdam moeten circa 2500 gemengd gehuwde joodse mannen tot 65 jaar oud zich melden voor een keuring. Mannen ouder dan 45 jaar worden tewerkgesteld in het Boschplan, de anderen op Schiphol-Oost.

1944

- 5 januari** De eerste gemengd gehuwde joodse mannen worden tewerkgesteld in het Boschplan.
- 18 januari** Keuring van gemengd gehuwde joodse mannen onder de 45 jaar. Zij worden op Schiphol-Oost tewerkgesteld.
- 20 april** Gemengd gehuwde joodse mannen worden overgebracht naar werkkampen 't Zand (Noord-Holland) en Havelte (Drenthe).
- mei - juni** Derde groep gemengd gehuwde joodse mannen wordt tewerkgesteld in het Boschplan, ook veel Duitse joden.
- 5 september**
- 13 september**
- 17 september** Spoorwegstaking in heel Nederland.
- oktober** Werkkampen voor gemengd gehuwden gesloten.

1945

- 5 mei** Nederland is bevrijd. In kamp Westerbork zijn dan nog 876 joodse mannen, vrouwen en kinderen.